

هفتم ماه صفر روز شهادت است یا ولادت؟

در تقویم روزهای سوم و هفتم ماه صفر به عنوان ولادت امام محمدباقر (ع) و امام موسی کاظم (ع) ثبت شده است. این در حالی است که با این وجود همچنان ماه صفر برای مسلمانان از ایام عزاداری به حساب می آید.

در تقویم روزهای سوم و هفتم ماه صفر به عنوان ولادت امام محمدباقر (ع) و امام موسی کاظم (ع) ثبت شده است. این در حالی است که با این وجود همچنان ماه صفر برای مسلمانان از ایام عزاداری به حساب می آید.

مجله مهر: روز هفتم ماه صفر در تقویم های رسمی کشور به عنوان روز ولادت امام موسی کاظم (ع) نامگذاری شده است. اما هفتم ماه صفر در میان مراجع و علمای خصوص در شهر قم به عنوان روز شهادت امام حسن مجتبی (ع) روز عزا و تعزیه است و علمای شیعه همواره به این موضوع ملتزم بوده اند. سابقه این موضوع در شهر قم از زمان حضرت آیت الله حائری شیرازی است و هنوز هم علما و مراجع بر اساس همان سنت، روز هفتم صفر را روز شهادت امام حسن مجتبی (ع) می دانند و مجلس عزاداری برپا می نمایند.

وجود دو ولادت در ابتدای ماه صفر مورد اختلاف «حجت الاسلام یوسفی غروی» رئیس کمیته علمی، تخصصی تاریخ در مدارج حوزوی با تقویم سالانه کشور است. ایشان در اظهار نظری در صفحه گوگل پلاس اعلام کرده اند که ثبت روزهای ۳ و ۷ صفر بعنوان ولادت امام باقر (ع) و امام کاظم (ع) ریشه سیاسی دارد.

«از زمان دولت صفوی که اولین دولت شیعی در ایران بود براساس قوانینی در طول دو ماه محرم و صفر کلیه اماکن عمومی به رسم عزا سیاه پوش شده و هیچ نوع مجلس شادی برگزار نمی شد. این آیین تا سال ۱۳۴۲ و زمان وفات آیت الله بروجردی مرسوم بود، پس از وفات ایشان علمای شیعه بر علیه شاه به مخالفت برخاستند و حکومت با هدف زیر سوال بردن جایگاه روحانیت و کمرنگ کردن مجالس عزاداری در تقویم رسمی کشور دو روز از ماه صفر را به عنوان سالروز ولادت ثبت کرد. یکی از دلایل روشن ما بر این مدعا آنست که در هیچیک از تقویم های رسمی تا قبل از وفات آقای بروجردی این دو روز بعنوان روز ولادت ائمه ثبت نشده است. پس از پیروزی انقلاب نیز نسبت به اصلاح این اشتباه اقدامی صورت نگرفت و در تقویم رسمی کشور که توسط دانشگاه تهران استخراج میشود به همان شیوه عمل شد. اما حق آنست که وقوع ولادت امام باقر (ع) در ماه رجب بوده و سابق بر این هم علما این روز را به عنوان سالروز ولادت حضرت میدانستند. شهادت امام حسن (ع) نیز در روز ۷ صفر بود و علمای شیعه بیش از پنج قرن ملتزم به این موضوع بوده اند. سابقه این موضوع در شهر قم نیز از زمان حیات حضرت آیت الله حائری است و هنوز علما بر اساس همان سنت روز هفتم صفر را روز شهادت امام مجتبی علیه السلام میدانند. اما درباره سند تاریخی ولادت حضرت امام کاظم (ع) در صفر در بررسی منابع تاریخی با سه نوع منبع تاریخی مواجه هستیم:

- دسته اول منابع اصیل مانند اصول کافی که در آنها به سال ولادت حضرت اشاره شده و ماه و روز بیان نشده.
- دوم منابع میانی مانند اعلام الوری که در آنها ماه صفر بدون اشاره به روز خاص بعنوان ماه ولادت ذکر شده
- و منابع معاصر که روز ۷ صفر را بعنوان روز ولادت امام کاظم (ع) عنوان کرده اند اما این منابع از نظر اعتبار جزء منابع دست سوم محسوب می شوند.

در زمان دولت صفویه ایام شهادت یا ولادت ائمه براساس قوانین دولتی تعطیل اعلام شد و بنابر مرجحات سیاسی کشور و برای باشکوه تر برگزار شدن آن بین ایام شهادت حضرت رسول (ص) در پایان ماه صفر شهادت امام مجتبی (ع) در ۷ صفر و شهادت امام رضا (ع) در ۱۷ صفر جمع کردند و ایام آخر ماه صفر را بعنوان روزهای مطرح در تاریخ شیعه تعطیل اعلام کردند. روز ۷ صفر بنابر روایتهای معتبر روز شهادت امام مجتبی (ع) میباشد اما به قولی دیگر چون ناصرالدین شاه تولدش در این روز بود این دستکاری تاریخی در تقویم صورت گرفته است.»

اما در این میان برخی رسانه ها نیز به بازنشر نظرات مراجع در این رابطه پرداخته اند:

پاسخ آیت الله صافی گلپایگانی (دامت برکاته) :

برپائی مجلس میلاد ائمه علیهم السلام بسیار خوب و مناسب است اما چون هفتم صفر بنا بر بعضی اقوال مصادف با سالروز شهادت امام حسن مجتبی علیه السلام می باشد و از طرفی تمام ماه محرم و صفر ماههای حزن آل الله و کاروان داغدار و مصیبت زده حضرت سیدالشهداء علیه السلام است سزاوار است در این دوماه مجلس روضه و عزا برپا نموده و از مجالس جشن و سرور جدا اجتناب نمود. ان شاء الله مجمع مقدس شما عزیزان مورد توجه و عنایت خاصه حضرت بقیة الله ارواحنا فداه قرار بگیرد و همه از منتظران امر فرج آن حضرت بوده باشید

پاسخ آیت الله وحید خراسانی (دامت برکاته) :

بسم الله الرحمن الرحيم

به آنچه فقیه محقق ، موسس حوزه علمیه (قدس سره) فرموده اند ، باید عمل شود

متن جوابیه آیت الله شبیری زنجانی(دامت برکاته) :

بسمه تعالی

عزاداری روز هفتم ماه صفر به عنوان سوگواری سبط (علیه السلام) و تعطیل بازار که سنت شیعیان بوده از شعائر دینی است که باید محفوظ بماند و با ذکر مناقب امام هفتم (علیه السلام) منافات ندارد. / اول صفر ۱۴۳۰

پاسخ مرحوم آیت الله بهجت(ره) :

بسمه تعالی مناسب است در جمع بین دو قول ((مشهور)) در روز هفتم صفر به شهادت سبط اکبر، امام مجتبی ((علیه آلاف التحية و الثناء)) و تولد امام موسی الکاظم علیه السلام ، ترتیب مجالس برای هر دو امام بزرگوار به اینکه مصائب امام دوم علیه السلام و مناقب امام هفتم علیه السلام را متذکر و یادآور باشند و به همین احتیاط حاصل می شود . والسلام

پاسخ آیت الله مکارم شیرازی(دامت برکاته) :

بسمه تعالی

البته نظر مشهور طبق آنچه مرحوم کلینی (ره) در کافی آورده این است که شهادت آن حضرت در آخر ماه صفر است ولی با توجه به روایت دیگری که مربوط به هفتم ماه صفر است سزاوار است نسبت به آن روز نیز احترام رعایت شود. همیشه موفق باشید.

پاسخ مرحوم آیت الله فاضل لنکرانی(ره) :

بسمه تعالی و له الحمد در این که باید یک روز اختصاص به حضرت امام مجتبی علیه السلام داشته باشد تردیدی نیست و با توجه به اینکه روز ۲۸ صفر روز رحلت خاتم الانبیا (ص) هم هست و بدین لحاظ شهادت سبط اکبر علیه السلام تحت الشعاع قرار می گیرد، لذا خوب است که روز هفتم صفر را به این عنوان اختصاص دهند که ((مشهور)) هم همین است

پاسخ آیت الله سیستانی(دامت برکاته) :

بسمه تعالی بزرگداشت شهادت سبط اکبر امام حسن مجتبی علیه السلام و ترتیب مجالسی برای آن حضرت و ذکر مصائب و یادآوری مناقب آن امام از مصادیق تعظیم شعائر است . و من یعظم شعائرالله فانها من تقوی القلوب
اما بی شک آنچه امروز بیش از هرمساله ای اهمیت دارد، فضیلت ذکر و عبادتی است که در آن تفاوتی میان شهادت و ولادت نبوده و موجب تقرب الهی می گردد.